

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering

star@star.dk, heka@star.dk, jjd@star.dk

4. marts 2021 • ASD

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats mv. (bedre ressourceforløb mv.)

Ældre Sagen kvitterer for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende bedre ressourceforløb, som udmønter Aftalen om bedre ressourceforløb, der blev indgået 11. december 2020.

Der var gode intentioner bag reformen af førtidspension og fleksjob, som trådte i kraft i 2013. Flest muligt med nedsat arbejdsevne skulle have mulighed for at få tilknytning til arbejdsmarkedet i stedet for at parkeres på varig og passiv offentlig forsørgelse. Til stor værdi for både det enkelte menneske og samfundet. Det har imidlertid vist sig, at alt for mange borgere med komplekse udfordringer oplever opslidende og uværdige forløb i beskæftigelsessystemet i forgæves forsøg på at udvikle deres arbejdsevne. Der er et stort behov for væsentlige ændringer af reformen, for at mennesker på den yderste kant af arbejdsmarkedet kan få værdige forløb og afslutninger på arbejdslivet.

Ældre Sagen finder det derfor positivt, at der er politisk ønske om at gøre ressourceforløbene bedre. For at det skal lykkes, er det nødvendigt, at ændringerne ikke bare bliver til ord, men også skaber en reel forandring for det enkelte menneske i ressourceforløb. Der bør derfor fortsat evalueres og følges op på ressourceforløbene og reformen som helhed.

Seniorer med seks år til folkepensionsalderen skal ikke i ressourceforløb

Det fremgår af den politiske aftale og lovforslaget, at personer med seks år eller mindre til folkepensionsalderen ikke skal tilkendes ressourceforløb, medmindre de selv ønsker det. Det svarer til aldersgrænsen ved ansøgning om seniorpension.

Mange af personerne, der nu bliver undtaget ressourceforløb, vil formentlig kunne få fx seniorpension eller kunne komme på tidlig pension. Men der vil også være nogle, som ikke kan opfylde betingelserne herfor. Ældre Sagen savner, at det bliver fremlagt, hvad der skal ske med borgere med seks år eller mindre til folkepensionsalderen, som ikke opfylder betingelserne for bl.a. seniorpension eller tidlig pension. Skal de være på kontanthjælp eller selvforsørgende, hvis de ikke kan få kontanthjælp, i op til seks år, før de kan gå på folkepension? Det vil efter Ældre Sagens vurdering *ikke* være en værdig afslutning på arbejdslivet.

Varighed af ressourceforløb forkortes og ændrede aldersgrænser

Lovforslaget indebærer, at det enkelte ressourceforløb forkortes fra en varighed på op til fem år til tre år. Derudover indføres det, at man maksimalt kan være i ressourceforløb i fem år sammenlagt, fra man er fyldt 40 år til 50 år. Hvis man er over 50 år, kan man maksimalt tilkendes ét ressourceforløb. Der er ingen øvre grænse for, hvor længe man kan være i ressourceforløb, hvis man er under 40 år.

Ældre Sagen ser det som en klar forbedring, at den maksimale varighed af et enkelt ressourceforløb sættes ned fra fem år til tre år. Ældre Sagen så imidlertid helst, at man uanset alder maksimalt kan være i ressourceforløb i sammenlagt tre år. En sammenlagt periode på tre år bør være mere end rigelig tid til at afklare en borgers situation. Det skyldes, at borgerne i målgruppe for ressourceforløb ofte har befundet sig mangeårige i det offentlige system. Når de først når til ressourceforløbet, har de oftest allerede været gennem jobafklaringsforløb og diverse aktiveringsforløb uden succes. Dertil kommer, at det er hårdt for den enkelte ikke at vide, hvor længe man skal være i usikre forløb og ikke mindst ikke at kende sit fremtidige forsørgelsesgrundlag.

Indsatsgaranti

Ressourceforløb skal ikke være en parkeringsplads for mennesker med svære og komplekse problemer i livet. Hvis de skal have en reel chance for at få foden indenfor på arbejdsmarkedet, skal de have en indsats langt tidligere, end det hidtil har været tilfældet. Ældre Sagen finder det derfor positivt, at der kommer en indsatsgaranti, så indsatsen skal være sat i gang senest inden for seks måneder. Ældre Sagen savner imidlertid en uddybning af, hvordan denne garanti skal håndhæves. At forelægge sagen for rehabiliteringsteamet og rehabiliteringsteamets indstilling er ikke garanti for, at en borger får en hurtigere indsats.

Jobformidler og fokus på virksomhedsrettede indsatser

Borgere i ressourceforløb får med lovforslaget ret til en personlig jobformidler. Det sker på grund af ønsket om, at flere skal have en virksomhedsrettet indsats. Ældre Sagen finder det positivt, at borgere i ressourceforløb får denne ret – også borgere der ikke er indstillet til en virksomhedsrettet indsats. For Ældre Sagen er det vigtigt, at jobformidleren ikke afslutter sit arbejde, når der er fundet et match. Jobformidleren bør have løbende kontakt til borgeren og arbejdspladsen, så eventuelle vanskeligheder kan håndteres, inden et forløb evt. går galt. Det er samtidig vigtigt, at jobformidleren og den koordinerende sagsbehandler er i tæt dialog og går i samme retning, så der ikke opstår ”kompetencekonflikter”, der risikerer at gå ud over borgeren.

Ældre Sagen finder det overordnet positivt, at der er fokus på virksomhedsrettede indsatser. For borgere med komplekse problemstillinger, som fx psykiske og sociale udfordringer, er det dog ikke altid den rette indsats. Her kan der være behov for anden hjælp. Det må derfor ikke nå dertil, at der kommer et enøjet fokus på de virksomhedsrettede indsatser. Det enkelte menneske skal have den indsats, som er bedst for den enkelte.

Retten til samtale med sundhedskoordinator

Ældre Sagen ser retten til samtale med en sundhedskoordinator som en forbedring af borgerens rettigheder, eftersom retten bindes op på borgerens egen opfattelse af tilbuddet. Det er vigtigt for Ældre Sagen, at borgeren får let og hurtig adgang til sundhedskoordinatoren, så der hurtigt kan tages hånd om og handles på en borgers bekymringer.

Derudover opfordrer Ældre Sagen til, at ligesom sundhedskoordinatoren skal yde sundhedsfaglig rådgivning til jobcenteret, skal der følge rådgivning med til den arbejdsplads hhv. det tilbud, borgeren er i. Og det skal sikres, at rådgivningen bliver implementeret begge steder. Dette er der ingen garanti for i dag, eftersom det er sagsbehandleren i den enkelte sag, der træffer den endelige afgørelse – også når fx sundhedskoordinator og sagsbehandler ikke er enige om, hvad der skal ske i en borgers forløb. For Ældre Sagen er det afgørende, at der bliver truffet de bedste beslutninger for den enkelte borger.

Lempet modregning i ressourceforløbsydelsen

Det fremgår af lovforslaget, at modregningen i ressourceforløbsydelsen for indtægter fra ordinær beskæftigelse lempes, så modregningen først begynder, når indtægten inkl. pensionsbidrag overstiger 15.264 kr. (2021-niveau). Dette er en lempelse, som Ældre Sagen bakker op om, omend den må formodes at have begrænset effekt på arbejdsudbuddet. Tal fra Jobindsats viser, at 3,9 pct. af personerne i ressourceforløb i 2019 havde ordinære løntimer. Det er Ældre Sagens vurdering, at den forholdsvis lave andel skyldes, at det er borgere med flere forskelligartede udfordringer og ikke manglende lyst til at arbejde.

Det ville efter Ældre Sagens vurdering være mere hensigtsmæssigt at forhøje ressourceforløbsydelsen til sygedagpengeniveau samt lempe modregningen for indtægter fra løbende udbetalinger fra forsikringer og pensioner, som fx har til formål at erstatte et erhvervsevnetab. Det skyldes, at en indkomstnedgang fra først almindelig lønindkomst til sygedagpenge og herefter ressourceforløbsydelse på kontanthjælpsniveau lægger et stort økonomisk og dermed også psykisk pres i de hjem, hvor et familiemedlem ender med at skulle i et ressourceforløb. Det er ikke foreneligt med den centrale målsætning om at sikre syge, ulykkesramte og nedslidte en rimelig økonomisk tryghed, mens de forsøger at finde vejen tilbage til arbejdsmarkedet.

Det videre reformarbejde

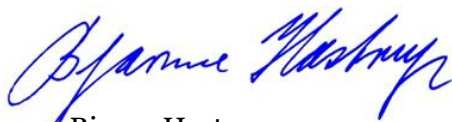
I forbindelse med det videre arbejde med at gennemgå og forbedre reformen af førtidspension og fleksjob vil Ældre Sagen blandt andet opfordre til, at ledighedsydelsens størrelse gøres uafhængig af borgerens alder.

Når man i dag har nået fleksydelsesalderen, bliver ledighedsydelsen reduceret til 60 pct. af højeste dagpengesats, når man har modtaget ledighedsydelse i sammenlagt seks måneder. Det vil den være frem til folkepensionsalderen, eller til man går på fleksydelse. Det er uafhængigt af, om man overhovedet er med i fleksydelsesordningen – hvilket færre må formodes at være bl.a. som følge af de muligheder for skattefri udbetaling af efterløns- og fleksydelsesbidrag, der har været. Det hænger heller ikke sammen med det forhold, at betingelserne for at være berettiget til ledighedsydelse er uafhængig af alder.

Ældre Sagen opfordrer derudover til, at der skal ske en opfølgning på minifleksjob senest inden for et år for påbegyndelsen af fleksjobbet. Hvis der ikke er sket en længerevarende forøgelse af antallet af arbejdstimer i minifleksjobbet, bør borgerens sag forelægges for rehabiliteringsteamet igen med henblik på indstilling til førtidspension, fortsat fleksjob eller ressourceforløb – afhængigt af borgerens eget ønske til det videre forløb. Hvis det tidligere end inden for et år viser sig, at progression er umuligt, bør sagen ligeledes komme for rehabiliteringsteamet.

Det skal være med til at sikre, at mennesker med stærkt nedsat arbejdsevne kun kommer i minifleksjob, hvis der er en reel chance for at udvikle arbejdsevnen inden for en rimelig og afgrænset periode – eller borgeren har et ønske herom. Det vil samtidig medvirke til, at mennesker med stærkt reduceret arbejdsevne får vished om, hvor længe det er rimeligt at forsøge at udvikle deres arbejdsevne i et minifleksjob.

Venlig hilsen



Bjarne Hastrup
Adm. direktør